

« Each One Teach One »

Solidariteit tussen jongeren tijdens het leerproces

Een initiatief van het Koningin Mathildefonds beheerd door de Koning Boudewijnstichting

Impactanalyse

© Frank Toussaint

mei 2017

De impact van de projectoproep « Each One Teach One »

In 2016 kon de projectoproep «Each One Teach One» steun verlenen aan 17 organisaties die inzetten op tutoring. Een kwantitatief en een kwalitatief onderzoek bij de laureaten probeerde te achterhalen welke impact hun initiatief had op de jongeren, zowel op de tutors als op de tutees, maar ook op hun eigen praktijk en, in ruimere zin, op tutoring als sector.

Steun verlenen aan projecten die worden uitgevoerd 'Door Jongeren / Voor Jongeren' vormt de rode draad in de recentste projectoproepen van het Koningin Mathildefonds.

In onze samenleving geeft het onderwijs vaak de voorrang aan een relatie tussen een competente volwassene en een jongere die alles moet leren. Maar, een vertrouwensrelatie tussen twee jongeren kan de leergierigheid positief beïnvloeden. Daarom werd dat het thema van de projectoproep 2016 van het Koningin Mathildefonds: de solidariteit tussen jongeren tijdens het leerproces. Het Fonds wenste projecten te steunen waarin jongens en meisjes met een specifiek talent dat rechtstreeks aansluit bij de leerstof, optreden als tutors om andere jongeren met moeilijkheden te helpen: projecten van het 'peer-to-peer'-type, waar het klikt, waar er banden ontstaan tussen jongeren die elkaar ontmoeten.

Deze initiatieven passen perfect in de visie van het Koningin Mathildefonds dat jaarlijks steun wil verlenen aan initiatieven die de toekomstperspectieven van kwetsbare jongeren economisch, sociaal of op gezondheidsvlak versterken.

EACH ONE TEACH ONE
2016 - 2017

Stueltcijfers

- 17 Franstalige en Nederlandstalige projecten gespreid over de drie gewesten (zie p. 8).
- Steun voor een totaalbedrag van meer dan 150.000 euro.
- Meer dan 2.600 bereikte jongeren: 600 tutors en meer dan 2.000 leerlingen.
- 600 bijkomende jongeren kregen toegang tot tutoring dankzij de financiering van een nieuw project of de verlenging van een bestaand project.
- 1 op 2 jonge deelnemers aan het project «Each One Teach One» was kwetsbaar en kwam uit een kansarm sociaaleconomisch milieu.

Welke jongeren zijn bij het project betrokken?

- Meisjes en jongens van 12 tot 25 jaar, van wie de meesten tussen 12 en 22 jaar zijn.
- In vrijwel alle projecten was er een feitelijke mix tussen tutors en tutees:
 - ➔ Een mix die aansluit bij het lage sociaaleconomische profiel van de wijk waar het project loopt of van de scholen met een gedifferentieerde begeleiding, die meewerken aan het initiatief.
 - ➔ Een «natuurlijke» socioculturele mix van het bereikte studentenpubliek.
 - ➔ Diverse studieprogramma's met tutors uit het algemeen onderwijs, het technisch of kwalificerend kunstonderwijs, maar ook uit brugklassen waar jongeren uit kwetsbare milieus oververtegenwoordigd zijn.
- Zowat de helft van de projecten gaf formeel voorrang aan jonge deelnemers uit economisch kansarme milieus. Dat is het geval bij de Pôl Académique de Bruxelles bij de rekrutering van tutors of bij de gemeente Wasseiges met een initiatief dat zich specifiek richt op woonwagewoners. Het Atheneum van Lokeren, de Universiteit Antwerpen, het Institut Notre Dame van Aarlen en de Arteveldehogeschool Gent van hun kant stemden de rekrutering van begunstigden af op studenten die meerdere risico's op schooluitval cumuleren zoals leerachterstand, een vreemde origine en het niet beheersen van de voertaal.
- 75% van de verenigingen schat dat meer dan één begeleide, jonge tutee op twee een kwetsbare jongere is.

Welk soort projecten?

- Het gaat om leerondersteuning in strikte zin of gecombineerd met een vorm van mentoring of individuele coaching. De leerondersteuning werd soms ook gekoppeld aan collectieve teambuilding in de vorm van socioculturele en sportactiviteiten.
- In 53% van de gevallen ging het om individuele tutoring en in 35% van de gevallen om een collectieve variant. Enkele projecten boden een formule «op maat van de behoeften» aan.
- In de meeste situaties vormden tutor en tutee een vast duo, wat het creëren van een vertrouwensband tussen de jongeren bevordert.
- 70% van de projecten boden steun voor meerdere vakken afhankelijk van de behoeften van de leerling.
- De steun werd op heel regelmatige basis aangeboden: in 90% van de gevallen was er minstens één keer per week tutoraat.

Belangrijke rol van jongeren in het initiatief

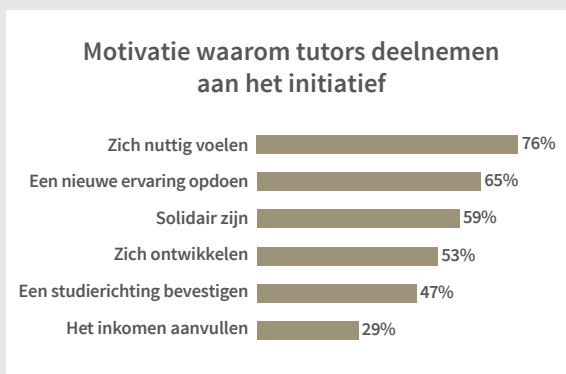
- **Bij de co-constructie van projecten:** bij startende initiatieven namen de jongeren actief deel aan het bepalen van de inhoud ervan, bijvoorbeeld bij de Artevelde-hogeschool in Gent en de Haute Ecole de la Ville de Liège.
- **Als «steunpunt» van tutoringprojecten:** meerdere verenigingen zoals Schola ULB en de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (AUHA), steunen op «ambassadeurs», voormalige deelnemers, om de tutoring te promoten en om de opleidingen voor nieuwe tutors te illustreren via concrete voorbeelden uit de praktijk.
- **Bij de evaluatie :** de jongeren namen doorgaans deel aan de interne projectevaluaties. Twee derden van de projecten geeft aan dat ze hun initiatief geregeld konden bijsturen dankzij suggesties van meisjes en jongens die optraden als tutors.

Impact op jonge tutors

- De projectverantwoordelijken vinden eensgezind dat de tutors door de ervaring **nieuwe competenties kunnen ontwikkelen**. Sommige verenigingen bevroegen de direct betrokkenen jaarlijks en daaruit blijkt dat de toekomstige leerkrachten hun expertise inzake gedifferentieerd onderwijs konden uitdiepen en ook dat ze de sterktes en zwaktes van de begeleide tutees beter konden observeren en analyseren.

- Een meerderheid van de projectpromotoren stipte ook aan dat de jonge tutors **zich verantwoordelijk voelen** (94% van de meningen «veeleer akkoord» en «volledig akkoord») en getuigen van **meer zelfvertrouwen** (80% van de meningen «veeleer akkoord» en «volledig akkoord»).
- 35% van de initiatiefnemers denkt dat jonge tutors zich door de ervaring beter kunnen ontwikkelen dan hun leeftijdgenoten en 75% denkt dat ze daardoor zelf ook beter kunnen studeren.
- De initiatiefnemers beklemtoonden ook dat veel tutors via hun deelneming aan het project «Each One Teach One», een **beter inzicht kregen in de sociaaleconomische en culturele diversiteit van de bevolking**.

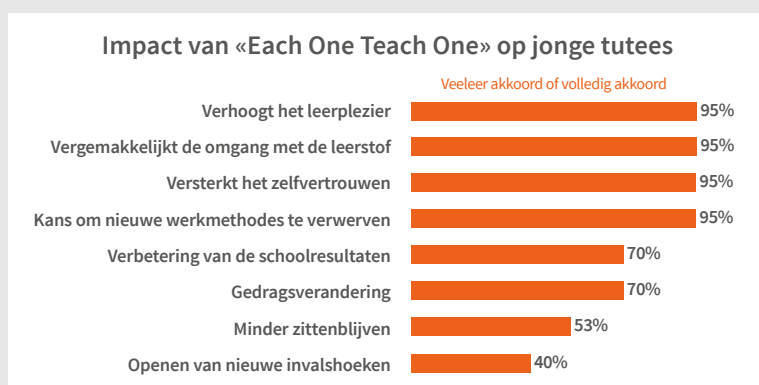
Opleiding van tutors

Via «Each One Teach One» doen meisjes en jongens niet alleen aan tutoring, maar ontwikkelen ze tegelijk ook competenties die ze vervolgens levenslang kunnen gebruiken in hun sociaal en professioneel leven.

- **Vrijwel alle projecten (90%) bieden een tutoropleiding aan.**
- De opleiding past in het secundaire of universitaire leerprogramma van de jonge mentors en werd pedagogisch van nabij opgevolgd in meerdere projecten zoals deze van de Hogescholen in Luik en dat van het Atheneum in Lokeren.
- Min of meer lange opleidingen (van 1 tot 2 dagen) boden workshops en rollenspellen aan rond didactische en pedagogische instrumenten, maar zorgden ook voor meer specifieke stages die werden begeleid door externen ('theatertechnieken', 'leren en digitale tools').

Impact op jonge tutees

- Vrijwel alle organisaties (95%) bevestigen dat het project bij de begeleide meisjes en jongens zorgde voor **meer leerplezier, een groter vermogen om de leerstof te beheersen** (inzicht, rekening houden met de instructies van de leerkrachten enz.), meer zelfvertrouwen en het verwerven van nieuwe werkmethodes.
- Meer dan twee derden van de projectpromotoren vermeldde eveneens een verbetering van de schoolresultaten (70%) en **gedrags- en attitudeveranderingen bij de opgevolgde jongeren** (70%).
- Bij een jaarlijkse bevraging door de promotoren van het project «Brusselse Tutoren voor Scholieren», vond 86% van de tutees dat ze de lessen beter begrepen door deel te nemen aan de sessies. 65% van de tutees verklaarde dat ze dankzij het programma de onderwijstaal beter begrepen.

- De helft van de respondenten (53%) signaleert **minder zittenblijvers** bij de begeleide tutees.
- Meerdere projectpromotoren vermelden eveneens een **positieve impact op het welzijn en de relationele vaardigheden** van de tutees.
- Openstaan voor andere invalshoeken blijkt echter minder voor te komen (40%).

Impact op het tutoringaanbod

De projectoproep 'Each One Teach One' had niet alleen een impact op het publiek van tutors en tutees. De projectoproep zorgde ook voor:

- **Een groter tutoringaanbod** en een betere dekking van de behoeften
 - Dankzij een uitbreiding van de partnerschappen gericht op het bereiken van nieuwe jongeren, zoals in het geval van Assisa in Luik en de Schola ULB of de Brusselse Tutoren voor Scholieren, konden naar schatting 600 bijkomende nieuwe tutees worden bereikt.
 - Dankzij de lancering van nieuwe projecten die inspelen op niet-gedekte behoeften zoals in het geval van de Pôle Académique de Bruxelles, de Arteveldehogeschool in Gent, de gemeente Wasseiges en de vzw Politika in Leuven.
- **Een versterking van de bestaande projecten**
 - Dankzij de toegekende middelen voor het moderniseren van de beheerpraktijken (digitalisering van de inschrijvingsprocedure van het Institut Notre Dame in Aarlen) of voor materiaal (vervangen van free access-computers in de Foyer in Sint-Jans-Molenbeek, aankoop van materieel voor het Atheneum in Lokeren).
 - Dankzij de begeleide professionalisering en/of de uitbreiding van het project, zoals in het geval van de associatie «Notre Coin du Quartier» in Sint-Jans-Molenbeek of de Haute Ecole Ville de Liège.
 - Dankzij het aantrekken van de tutors door het toekennen van een vergoeding of het organiseren van aanvullende socioculturele activiteiten (Bouillon de Cultures in Schaarbeek en MixOmnia in Elsene).
- **Een diverser aanbod** waarbij de verenigingen die actief zijn op het terrein van de «klassieke» tutoring nieuwe formules kunnen uittesten om een ander publiek te bereiken, zoals bij de hogeschool EPHEC van Sint-Lambrechts-Woluwe die werkte rond talen via een theaterervaring of bij de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen voor het begeleiden van nieuwkomers.
- Het programma stimuleerde eveneens **de ontwikkeling van originele projecten** zoals het digitaal ondersteund duotraject 'Samen thuis in taal' bij de Arteveldehogeschool in Gent.

Impact op de organisaties

De bekroonde organisaties die deelnamen aan het uitwisselings- en evaluatieproces, vertelden ook welke concrete gevolgen hun deelname aan «Each One Teach One» voor hen opleverde:

- **Een verdieping van hun evaluatievaardigheden**
 - Ongeveer 2/3de van de projecten beklemtoonde het belang van de aan hen voorstelde zelfevaluatie-instrumenten.
 - Velen zegden dat ze deze tools ook bij toekomstige projecten willen gebruiken.
 - Veel projecten stuurden hun evaluatiekader bij op basis van hun deelname aan de workshops en de lessen die ze daaruit trokken: resultatenanalyse, kwalitatieve gegevens, getuigenissen, foto's ...
- 90% van de gesteunde organisaties vindt dat de steun van het Koningin Mathildefonds **een significante impact had op de zichtbaarheid van hun project** bij de partners en ook intern.
- Ongeveer de helft van de verenigingen waardeerde de **netwerkmogelijkheden** bij collectieve workshops. Bij de uitwisselingen deden ze inspiratie op rond nieuwe tools zoals een digitaal platform voor inschrijvingen of voor het concretiseren van nieuwe partnerschappen.

GETUIGENISSEN...

Het woord aan jonge tutors en tutees

«Volgend jaar kom ik terug want dat stelt mij gerust. Voordien was ik gestresseerd, tutoring hielp mij. Zes maanden geleden kwam ik aan in België, ik sprak nauwelijks Frans. Nu ken ik al wat meer, want ik heb iemand die mij helpt, ik heb meer tijd (...) Mijn familie spreekt enkel Arabisch, dat maakt het moeilijker om alles te onthouden (...). Soms doe ik activiteiten met de groep, dat is cool want alleen zouden we dat niet doen. Bovendien kan ik zo België en omstreken wat meer ontdekken.»

Mohamed

tutee bij ASSISA, école de devoirs (Luik)

«In het begin had ik niet echt zin om deel te nemen, maar vervolgens was ik erg snel overtuigd. Ik kom erg goed overeen met mijn tutor. Hij is zelf niet veel ouder dan ik. Dat heeft veel voordelen. Hij kan de zaken beter voorstellen op een manier die wij begrijpen. Hij kent onze manier van denken. Ik durf dan ook gemakkelijker vragen stellen.»

Sefer Korkmaz

tutee in het project Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen

«Tutoring is een verrijkende ervaring voor onze persoonlijke relatie met de andere, onze openheid van geest, en het confronteert ons met onze manier van denken.»

Manon

tutor in het secundaire kwalificatieonderwijs in het project Schola ULB (Brussel)

«Ik wilde deelnemen aan het Tutoraatsproject omdat ik zelf vroeger ondersteuningslessen kreeg, wat mij enorm geholpen heeft, maar ik moest voor die lessen veel betalen. Mijn deelname aan het Tutoraatsproject, was een manier voor mij om iets terug te geven aan leerlingen die zich dat misschien niet kunnen veroorloven.»

Bram Dierckx

tutor in het project Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen

Vaststellingen van projectpromotoren

«Bij een presentatie deed de tutor de moeite om de leerlingen gerust te stellen en hen vertrouwen te geven. Bij een presentatie slagen leerlingen vaak niet omdat ze te bang zijn. Met de tutors deden de tutees de oefening duidelijk met veel plezier.»

Haute Ecole de la Ville de Liège

«De tutees leren ongetwijfeld meer vertrouwen te hebben in hun capaciteit om een taal te gebruiken en als gevolg daarvan verbeteren ze hun capaciteit om de taal te gebruiken.»

Arteveldehogeschool (Gent)

«Onze studenten verkennen kansarme wijken in België en ze leren werken met een publiek voor wie het Frans niet de moedertaal is. Ze denken na over manieren om kwetsbare jongeren te helpen, rekening houdend met hun huidige niveau, maar zijn vooral ook veeleisend met het oog op het boeken van vooruitgang.»

HELMo, Haute Ecole Libre Mosane (Luik)

«Elk jaar kiest een tiental tutors, als resultaat van deze ervaring, voor het onderwijs, terwijl ze dat oorspronkelijk niet van plan waren.»

Schola ULB - Brusselse Tutoren voor Scholieren

Hoe werd de solidariteit onder jongeren geconcretiseerd?

«Onze tutors zijn vrijwilligers en ze gebruiken een groot deel van hun vrije tijd om anderen te helpen.»

..... **Institut Notre Dame (Aarlen)**

«Sommige tutors doen meer dan van hen wordt verwacht en volgen leerlingen met specifieke problemen van erg dichtbij.»

..... **Haute Ecole de la Ville de Liège**

«Graag een andere jongere helpen vormt een van de drie criteria om een jonge tutor te rekruteren.»

..... **Hogeschool EPHEC**

«Sommige tutors erkennen dat ze zelf graag zo'n begeleiding hadden gewild toen ze jonger waren; ze beseffen dat deze leeftijd beslissend is om te leren lezen.»

..... **Vereniging «Notre Coin du Quartier» in Sint-Jans-Molenbeek**

«De tutors gebruiken hun vrije tijd om tutees te helpen en ze zetten deze steun voort, los van ons. Tutors van een van de scholen waarmee we gewerkt hebben, komen nog altijd ondersteuningslessen geven hoewel hun «project» feitelijk afgelopen is. Jonge tutees evolueren en worden tutors. Sommige tutors plannen bijkomende momenten om «hun» tutee te helpen.»

..... **Foyer**

DE PROJECTEN DIE STEUN KRIJGEN VAN HET KONINGIN MATHILDEFONDS IN 2016-2017

PROJECTEN

« **Collaboration entre des futurs enseignants en sciences humaines et l'école de devoirs Assisa** » Ecole de devoirs ASSISA (Liège)
LAURÉAT du Prix Reine Mathilde 2016

« **BRUTUS, « Brusselse Tutoren voor Scholieren** »
Universitaire Associatie Brussel (Brussel)

« **Comment apprendre les langues en s'amusant à la Haute Ecole EPHEC** »
Haute Ecole EPHEC (Woluwe-Saint-Lambert)

« **Côte à Côte : accompagnement d'élèves en difficulté sociale et scolaire par des étudiants futurs enseignants** »
HELMo, Haute Ecole Libre Mosane (Liège)

« **Des jeunes aident d'autres jeunes... Une autre image de Molenbeek** »
Notre Coin du Quartier (Molenbeek-Saint-Jean)

« **Keuzevak Peer Tutoring in de derde graad ASO** »
Atheneum Lokeren (Lokeren)

« **Les jeunes du voyage – Les jeunes sédentaires – Partage de savoir** »
Commune de Wasseiges – Service Accueil des Gens du voyage (Wasseiges)

« **Le tutorat à l'école de devoirs, un projet porté par les jeunes et pour les jeunes** »
Bouillon de Cultures asbl (Schaerbeek)

« **Le Tutorat, la Réussite Ensemble** »
Schola ULB (Ixelles)

« **Le Tutorat - Le soutien par les grands** »
Institut Notre-Dame d'Arlon (Arlon)

« **Samen studeren : het PAL-project van Politika** »
Politika vzw (Leuven)

« **Samen thuis komen in taal** »
Arteveldehogeschool - bachelor in de pedagogie van het jonge kind (Gent)

« **Studiebox Jongerenwerking Foyer** »
Foyer vzw (Sint Jans Molenbeek)

« **Tutoraatsproject AUHA** »
Universiteit Antwerpen (Antwerpen)

« **Tutorat Intra-Liégeois** »
Haute Ecole de la Ville de Liège – catégorie pédagogique (Liège)

« **Tutorat pour soutenir l'aide à la réussite dans plusieurs écoles supérieures des arts de la Région bruxelloise** » Pôle académique de Bruxelles (Ixelles)

« **Tutorsysteem** »
MixOmnia (Elsene)

CONTACTEN

Bernard Gabriel +32-4-379 44 24
gabriel.bernard@belgacom.net

Ann Van Slijcke +32-478-04 36 77
avslijck@vub.ac.be

Isabelle Alen +32 2 771 90 62
i.alen@ephec.be

Claudine Kefer +32 4 226 60 89
c.kefer@helmo.be

Roland Vandenhove +32 2 411 01 11
roland.vandenhove@skynet.be

Ellen De Wolf +32 475 46 70 40
edewolf.265@gmail.com

Vital Wouters +32 498 61 21 60
vital.wouters@wasseiges.be

Miguel Villaroel +32 2 210 94 33
ges@bouillondecultures.be

Claire Sourdin +32 2 650 47 19
claire@schola-ulb.be

Sandrine Margot +32 497 40 94 84
sandrine.margot@inda.be

Niels Bibert +32 478 54 44 22
niels@politika.be

Ine Hostyn +32 474 83 37 29
ine.hostyn@arteveldehs.be

Anne-Sophie Van der Brecht +32 2 411 74 95
annesophie.vdb@foyer.be

Sofie Stas +32 3 265 30 18
diversiteit@uantwerpen.be

Marie-Pierre Brouillard +32 4 253 47 60
marie-pierre.brouillard@hel.be

Sylviane Bachy +32 498 41 90 51
sylviane.bachy@ulb.ac.be

Youssef Achoukhi +32 488 08 46 80
youssef.achoucki@vub.ac.be

HET KONINGIN MATHILDEFONDS

Het Prinses Mathildefonds werd opgericht in 2000. Na de troonsbestijging van hunne majesteiten de koning en de koningin kreeg het Fonds in 2013 de naam van Koningin Mathildefonds. Het Fonds spitst zich toe op het thema van kwetsbaarheid van kinderen en jongeren. Elk jaar steunt het uitzonderlijke en hoopgevende initiatieven die de toekomstvooruitzichten verbeteren van jongeren die economisch, maatschappelijk of om gezondheidsredenen kwetsbaar zijn. Een van die initiatieven ontvangt bovendien de jaarlijkse Koningin Mathildeprijs.

© Frank Toussaint